

Interesse for Mosefagen og for tillige at tjene som Vejledning for Mosedyrkerne, og da navnlig for Gjærne af Hedelodderneovre i Jylland, saaledes at de kunne faa Opfordring til at dyrke de mindre Stykker Højmoje, som findes spredte navnlig paa Vestkysten af Jylland. Disse Forsøgsstationer ere i Virkeligheden ikke Stationer, beregnede paa at gøre Forsøg, og kunne heller ikke være det. Der er i Jylland omtrent 100 Stationer, og hele Udgiften er 5,000 Kr., altsaa ikke mere end 50 Kr. til hver Station, og der kan ikke være Tale om at gøre større Forsøg med et saa lille Beløb. Men det, som har været Meningen, var, at det skulde være demonstrative Stationer, som skulde virke derigennem, at de fremviste Moseopdyrkning, altsaa være beregnede paa nærmest at virke paa den Omegn, der ligger ved Stationerne. Følgen deraf har ogsaa været den, at man, efterhaanden som saadanne Stationer have virket tilstrækkeligt, ophæver dem og søger at oprette ny Stationer i andre Egne af Jylland. Dette har været Hedelselskabets Gerning hidtil paa Mosefagens Omraade, men den har frugtet, saaledes som Dalgaas mente at den skulde frugte, idet Interessen for Mosefagen er bleven vakt hele Landet over. Derfor har man ogsaa set, at der forrige Aar samledes en Del Mosebrugere for at enes om, hvorledes Mosefagen bedst kunde fremmes for hele Landet. De samledes i Randers og enedes om at henvende Opfordring til Landhuusholdningssekskabet og til Hedelselskabet om i Forening at udarbejde en Plan for, hvorledes man bedst kunde søge at føre Mosefagen frem til et heldigt Resultat. Paa denne Sag blev der derefter arbejdet af et Udvalg, bestaaende af Repræsentanter for Landhuusholdningssekskabet, Hedelselskabets Moseudvalgs Medlemmer og dels Moseingentør og endelig af nogle Mosebrugere. Man enedes om at foreslaa, at Staten skulde yde Støtte til Forundersøgelser af de større Moser og da navnlig af Fællesmoserne, saaledes at der kunde stables et sikkert Grundlag, hvorpaa der kunde arbejdes videre frem, idet Mosernes Tilstand blev oplyst navnlig med Hensyn til Afvandings- og Dyrkningsforholdene. Det er disse forberedende Forundersøgelser, hvortil der nu er begæret Bevilling, men som det vil ses, staa disse Forundersøgelser ikke i nogen Forbindelse med den Gerning, som Hedelselskabet hidtil har udfoldet. Det var ganske rimeligt, at der som en urigtig Opfattelse frem heraf, og saaledes var det ogsaa under Forhandlingerne paa det omtalte Møde, idet Repræsentanterne for Hedelselskabet fra Begyndelsen af frygtede for, at der skulde gøres et Ind-

greb i Hedelselskabets Virksomhed. Under Forhandlingerne blev imidlertid denne Misforstaaelse fjernet. Jeg skal med den højtærede Formands Tilladelse oplæse en Udtalelse af Godsejer Lichtenberg, der er Medlem af Hedelselskabets Moseudvalg, en Udtalelse, som fremkom paa det nævnte Møde. Godsejer Lichtenberg udtalte da, at „nu forstod han Forhandlingen; han troede tidligere, at man vilde tage Mosefagen fra Hedelselskabet; men naar det derimod er, at man vil formaa Staten til at tage ny Sider af Mosefagen op, saa kan Moseudvalget selvfølgelig ikke have noget derimod, men kun modtage det med Tak, naar Hedelselskabet blot faar Lov at arbejde videre i det paabegyndte Spor“. Hedelselskabets Moseudvalg slutter sig saaledes til de andre Medlemmer af Udvalget, og hvad man enedes om, findes optaget i Motiverne til Regeringens Forslag til den her omtalte Bevilling. Det gjaldt tre Punkter nemlig, „at det maa anses for meget ønskeligt, at der af Staten iværksettes Undersøgelser af Mosernes Afvandings- og Dyrkningsvilkår, samt Udvidelse af de Planteavlslorsøgs, der altsforetages ved Statens Planteavlstationer“, og dernæst, „at der ikke bør ske nogen Indskrænkning i de det danske Hedelselskab af Staten bevilgede Midler til Mosefagens Fremme som et væsentligt Led til Støtte af Selskabets Opgave“. Endelig kommer det til, „at det maa være Mosebrugerne selv, der maa tage Initiativet til og træffe Afgørelse om, hvorvidt en mere eller mindre omfattende Mosebrugsforening bør søges oprettet eller ikke“. Spørgsmaalet om Oprettelse af Mosebrugsforeningen var allerede fremme paa Mødet i Randers, som dannede Indledningen til det senere Arbejde, og dette Spørgsmaal har kun hvilet, fordi man ganske naturligt vilde afvente, hvorledes Staten stillede sig til denne Sag. Men der er stor Interesse oppe baade for Opdyrkingen af Moserne og for Udviklingen af Moseindustrien, og der er ingen Tvivl om, at naar man fra Statens Side først har taget Stilling til denne Sag, vil Dannelsen af Mosebrugsforeningen følge efter i Bødet af kort Tid. Spørgsmaalet er altsaa, hvorledes Vedelsen skal finde Sted af de Forhold, som følge af Bevillingen, og her har man, som sagt, ment, at Hedelselskabet vilde være nærmest kaldet til at tage denne Sag op. Jeg vil kun faaslaa, at hvis Hedelselskabet skulde tage denne Sag op, vilde det være en helt ny Opgave, som Hedelselskabet derved optog, en ny Opgave i Realiteten, fordi det gjaldt Udførelsen af et Arbejde, som Hedelselskabet hidtil ikke har været